

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 505

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 21 iunie 2019

SUMAR

Pagina

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Decizia nr. 749 din 22 noiembrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 185, art. 197, art. 200 alin. (3) și (4) și art. 715 din Codul de procedură civilă, precum și ale art. 33 și art. 39 alin. (1) și (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru	2–7
Decizia nr. 852 din 18 decembrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 470 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă și a dispozițiilor art. 3 alin. (1) lit. f), art. 7 și art. 34 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru	8–10
Decizia nr. 855 din 18 decembrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 64 alin. (4) și (5) și ale art. 72 alin. (3) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței.....	10–12
Decizia nr. 60 din 22 ianuarie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 108, precum și ale art. 214 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală	13–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 749**

din 22 noiembrie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 185, art. 197, art. 200 alin. (3) și (4) și art. 715 din Codul de procedură civilă, precum și ale art. 33 și art. 39 alin. (1) și (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 200 alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă și ale art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Ion Pintilie și Maria Pintilie în Dosarul nr. 7.863/270/2016/a1 al Judecătoriei Onești și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.203D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că la dosarul cauzei autorii excepției de neconstituționalitate au depus note scrise în susținerea admiterii acesteia.

4. Președintele dispune a se face apelul și în dosarele nr. 1.435D/2017, nr. 1.584D/2017, nr. 1.801D/2017, nr. 2.516D/2017 și nr. 137D/2018, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 185 și art. 715 din Codul de procedură civilă și ale art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Iren Dume în Dosarul nr. 92.122/299/2015* al Tribunalului București — Secția a VI-a civilă, ale art. 33 alin. (1) și art. 39 alin. (1) și (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Wellingtonia Bozeșan în Dosarul nr. 7.707/30/2015** al Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal, ale art. 33 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Valeria Catană în Dosarul nr. 9.051/320/2015 al Tribunalului Specializat Mureș — Litigii cu profesioniștii, ale art. 197 din Codul de procedură civilă și ale art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Ion Pintilie, Maria Pintilie și Iliana Cibotaru în Dosarul nr. 4.230/270/2016 al Tribunalului Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal, ale art. 39 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Carmen-Mariana Diaconu în Dosarul nr. 4.010/99/2016/a1 al Curții de Apel Iași — Secția civilă.

5. La apelul nominal răspunde pentru autoarea excepției de neconstituționalitate din Dosarul nr. 1.584D/2017 Vlad-Ciprian Bozeșan, în calitate de fiu al acesteia, mandatar care nu deține calitatea de avocat. În acest sens, la dosarul cauzei, a depus, în copie, o procură specială din care rezultă că este mandatat să o reprezinte pe mama sa la Curtea Constituțională în ceea ce privește excepțiile de neconstituționalitate ridicate de mandatarul care nu are calitatea de avocat în numele acesteia. Lipsesc celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

6. Magistratul-asistent referă asupra faptului că în dosarele nr. 1.801D/2017 și nr. 2.516D/2017 autorii excepției de neconstituționalitate au depus note scrise în susținerea admiterii acesteia.

7. Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor. Partea prezentă solicită conexarea Dosarului nr. 1.584D/2017 la Dosarul nr. 1.502D/2018 având în vedere obiectul identic al cauzelor, precum și faptul că în cel de-al doilea dosar are calitatea de autor al excepției de neconstituționalitate și nu de mandatar care nu are calitatea de avocat al acestuia, astfel încât va putea pune concluzii. În situația în care cele două cauze nu se vor conexează precizează că nu va putea susține excepția de neconstituționalitate. Învederează aspecte referitoare la fondul litigiilor în care au fost invocate cele două excepții de neconstituționalitate și depune la dosar o cerere de conexare a Dosarului nr. 1.584D/2017 la Dosarul nr. 1.502D/2018.

8. La întrebarea președintelui Curții Constituționale, magistratul-asistent referă asupra faptului că Dosarul nr. 1.502D/2018 nu este înscris pe lista de ședință întocmită pentru prezentul termen de judecată, cele două dosare aflându-se în stadii diferite de soluționare.

9. Curtea pune în discuție cererea părții prezente prin care aceasta solicită conexarea Dosarului nr. 1.502D/2018 la Dosarul nr. 1.584D/2017.

10. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea cererii de conexare formulate de partea prezentă, având în vedere că dosarele se află în stadii diferite de soluționare.

11. Curtea respinge cererea de conexare a celor două dosare anterior menționate, întrucât acestea nu se află pe rolul instanței de contencios constituțional în același stadiu procesual.

12. În continuare, Curtea pune în discuție conexarea dosarelor înscrise pe lista de ședință de la prezentul termen și strigate de magistratul-asistent. Partea prezentă arată că este de acord și, totodată, insistă cu privire la cererea de conexare a Dosarului nr. 1.502D/2018 la Dosarul nr. 1.584D/2017.

13. Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu măsura conexării dosarelor. Curtea, având în vedere obiectul excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în dosarele sus-menționate, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992

privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 1.435D/2017, nr. 1.584D/2017, nr. 1.801D/2017, nr. 2.516D/2017 și nr. 137D/2018 la Dosarul nr. 1.203D/2017, care a fost primul înregistrat.

14. Curtea pune în vedere părții prezente că a respins cererea sa de conexare a celor două dosare. Partea prezentă insistă asupra admiterii cererii sale, reiterează cele anterior menționate referitoare la posibilitatea susținerii excepției de neconstituționalitate și mai arată, în esență, că la termenul de judecată care va fi stabilit pentru cel de-al doilea dosar, în care poate pune concluzii în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, nu va putea susține excepția, întrucât Curtea va preciza că s-a mai pronunțat asupra acesteia, situație care, în opinia sa, reprezintă o încălcare a dreptului de acces la o instanță. Totodată, precizează că acordă Curții șansa de a repara o chestiune nelegală, respectiv posibilitatea instanțelor de judecată de a se judeca pe sine din cauza unei sintagme neclare în lege, respectiv în Legea nr. 146/1997 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, care prevede că prin încheiere se stabilește taxa judiciară de timbru și se soluționează cererea de reexaminare. Așadar, dacă este o hotărâre judecătorească înseamnă că judecătorii se judecă pe sine, iar dacă această încheiere este un act administrativ unilateral cu caracter individual înseamnă că poate fi atacat pe calea contenciosului administrativ. În concluzie, arată că instanța de judecată, în calitate de prestator de servicii publice, se judecă pe sine.

15. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții învederează părții prezente să depună concluzii scrise și, totodată, în temeiul art. 14 din Legea nr. 47/1992, îi acordă cuvântul.

16. Partea prezentă susține că nimeni nu se poate judeca pe sine.

17. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, arătând că dispozițiile legale criticate au fost amplu analizate în jurisprudența Curții Constituționale. În acest sens menționează, spre exemplu, Decizia nr. 308 din 8 mai 2018 și Decizia nr. 881 din 15 decembrie 2015.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

18. Prin Încheierea din 22 martie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 7.863/270/2016/a1, **Judecătoria Onești a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 200 alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă și ale art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.** Excepția de neconstituționalitate a fost invocată de Ion Pintilie și Maria Pintilie într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de reexaminare a încheierii prin care a fost anulată cererea de chemare în judecată.

19. Prin Încheierea din 6 februarie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 92.122/299/2015*, **Tribunalul București — Secția a VI-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 185 și art. 715 din Codul de procedură civilă și ale art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.** Excepția a fost invocată de Iren Dume într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului formulat împotriva unei sentințe civile prin care a fost anulată ca netimbrată contestația

la executare, respinsă ca tardivă cererea de repunere în termenul de formulare a contestației la executare și s-a respins ca tardiv introdusă contestația la executare.

20. Prin Încheierea din 11 aprilie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 7.707/30/2015**, **Tribunalul Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 33 alin. (1) și art. 39 alin. (1) și (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.** Excepția a fost invocată de Wellingtonia Bozeșan într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de anulare a taxei judiciare de timbru.

21. Prin Încheierea din 6 martie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 9.051/320/2015, **Tribunalul Specializat Mureș — Litigii cu profesioniștii a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 33 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.** Excepția a fost invocată de Valeria Catană într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului formulat împotriva unei sentințe civile prin care a fost respinsă excepția autorității de lucru judecat, excepția prescripției dreptului de a cere executarea silită și excepția perimării executării silite, cererea de suspendare a executării silite, contestația la executare și cererea de constatare a nulității absolute a contractului de garanție imobiliară.

22. Prin Încheierea din 19 septembrie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 4.230/270/2016, **Tribunalul Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 197 și ale art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.** Excepția de neconstituționalitate a fost invocată de Ion Pintilie, Maria Pintilie și Iliana Cibotaru într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului formulat împotriva unei sentințe civile prin care a fost anulată ca insuficient timbrată o contestație la executare.

23. Prin Încheierea din 10 ianuarie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 4.010/99/2016/a1, **Curtea de Apel Iași — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.** Excepția a fost invocată de Carmen-Mariana Diaconu într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de reexaminare a taxei judiciare de timbru stabilite în sarcina părții apelante.

24. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține, în esență, că dispozițiile legale limitează accesul liber la justiție, întrucât instanța nu poate dispune discreționar anularea cererii de chemare în judecată, într-o procedură administrativă, desfășurată în camera de consiliu, fără citarea părților. De asemenea, dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale prin impunerea unor termene nerezonabile, precum și prin „crearea unei bariere greu sau imposibil de realizat așa cum este impunerea restrictivă și excesivă a unei taxe foarte mari”.

25. Se mai arată că art. 33 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 este neconstituțional prin stabilirea obligativității plății anticipate a taxei judiciare de timbru în exercitarea căilor de atac, fiind totodată o obligație desuetă, întrucât o hotărâre judecătorească este oricum executorie. De asemenea se apreciază că se creează o discriminare între justițiabili care beneficiază de ajutorul public judiciar și justițiabili care nu pot plăti taxele judiciare de timbru *uno ictu*.

26. Se mai critică faptul că, prin stabilirea de către instanță — prestator de servicii publice a unei taxe judiciare de timbru mai mare decât cea datorată în mod legal, se încalcă art. 56 din Constituție, iar taxa judiciară de timbru nu poate fi folosită nici legal și nici constituțional, fiind impusă fără respectarea legii. Dacă instanța stabilește pentru sine, prin încheiere dată în camera de consiliu, propria plată a serviciilor pe care le prestează, devine în același timp și judecător în propria cauză, dar și justițiabil față de reclamant. Un justițiabil nu are acces efectiv la o instanță superioară de control judiciar al modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, ci are doar dreptul la o simplă reexaminare a actului administrativ unilateral cu caracter individual prin care s-a stabilit taxa judiciară de timbru.

27. Se mai susține că din modul de interpretare a art. 39 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 se refuză părții apelant-intimate dreptul de a putea solicita în mod efectiv verificarea corectă a stabilirii taxei judiciare de timbru, prin faptul că textul de lege restrânge subiecții de drept îndrituiți să formuleze cererea de reexaminare.

28. În ceea ce privește dispozițiile art. 185 din Codul de procedură civilă se susține că acestea sunt neconstituționale, întrucât sancțiunea decăderii aplicabilă pentru nerespectarea termenelor de introducere a cererilor încalcă dreptul la informație, accesul liber la justiție și dreptul la apărare. Caracterul absolut al excepției tardivității încalcă garanția constituțională a unui proces echitabil și a rezolvării cauzei într-un termen rezonabil. Decăderea dintr-un termen nu trebuie să sancționeze o persoană înainte ca aceasta să înțeleagă, să aibă acces la informație în mod corect, complet și rezonabil. Interzicerea unui demers juridic unei persoane care nu are cunoștințe juridice este neconstituțională, egalitatea în drepturi fiind garantată doar persoanelor care au studii juridice.

29. Dispozițiile art. 715 din Codul de procedură civilă sunt considerate ca fiind neconstituționale sub aspectul termenului de 15 zile stabilit pentru formularea contestației la executare.

30. **Judecătoria Onești, Tribunalul București — Secția a VI-a civilă, Tribunalul Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal, Tribunalul Specializat Mureș — Litigii cu profesioniștii, Tribunalul Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal și Curtea de Apel Iași — Secția civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

31. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

32. **Guvernul**, prin punctul de vedere transmis în dosarele nr. 1.203D/2017, nr. 1.435D/2017, nr. 1.584D/2017, nr. 1.801D/2017 și nr. 2.516D/2017, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

33. **Avocatul Poporului**, prin punctul de vedere transmis în dosarele nr. 1.203D/2017, nr. 1.584D/2017, nr. 1.801D/2017, nr. 2.516D/2017 și nr. 137D/2018, apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale.

34. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de

judecătorul-raportor, notele scrise depuse, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

35. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

36. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 185, art. 197, art. 200 alin. (3) și (4) și art. 715 din Codul de procedură civilă, precum și ale art. 33 și art. 39 alin. (1) și (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins:

— Art. 185 din Codul de procedură civilă: „(1) Când un drept procesual trebuie exercitat într-un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercitarea dreptului, în afară de cazul în care legea dispune altfel. Actul de procedură făcut peste termen este lovit de nulitate.

(2) În cazul în care legea oprește îndeplinirea unui act de procedură înăuntrul unui termen, actul făcut înaintea împlinirii termenului poate fi anulat la cererea celui interesat.”;

— Art. 197 din Codul de procedură civilă: „În cazul în care cererea este supusă timbrării, dovada achitării taxelor datorate se atașează cererii. Netimbrarea sau timbrarea insuficientă atrage anularea cererii de chemare în judecată, în condițiile legii.”;

— Art. 200 alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă: „(3) Când cererea nu îndeplinește cerințele prevăzute la art. 194—197, reclamantului i se vor comunica în scris lipsurile, cu mențiunea că, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării, trebuie să facă completările sau modificările dispuse, sub sancțiunea anulării cererii. Se exceptează de la această sancțiune obligația de a se desemna un reprezentant comun, caz în care sunt aplicabile dispozițiile art. 202 alin. (3).

(4) Dacă obligațiile privind completarea sau modificarea cererii nu sunt îndeplinite în termenul prevăzut la alin. (3), prin încheiere, dată în camera de consiliu, se dispune anularea cererii.”;

— Art. 715 din Codul de procedură civilă: „(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, contestația privitoare la executarea silită propriu-zisă se poate face în termen de 15 zile de la data când:

1. contestatorul a luat cunoștință de actul de executare pe care-l contestă;

2. cel interesat a primit comunicarea ori, după caz, înștiințarea privind înființarea poprii. Dacă poprirea este înființată asupra unor venituri periodice, termenul de contestație pentru debitor începe cel mai târziu la data efectuării primei rețineri din aceste venituri de către terțul poprit;

3. debitorul care contestă executarea însăși a primit încheierea de încuviințare a executării sau somația ori de la data când a luat cunoștință de primul act de executare, în cazurile în care nu a primit încheierea de încuviințare a executării și nici somația sau executarea se face fără somație.

(2) Contestația împotriva încheierilor executorului judecătoresc, în cazurile în care acestea nu sunt, potrivit legii, definitive, se poate face în termen de 15 zile de la comunicare.

(3) Contestația privind lămurirea înțelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu se poate face oricând înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.

(4) Dacă prin lege nu se prevede altfel, contestația prin care o terță persoană pretinde că are un drept de proprietate sau un alt drept real asupra bunului urmărit poate fi introdusă în tot cursul executării silite, dar nu mai târziu de 15 zile de la efectuarea vânzării ori de la data predării silite a bunului.

(5) Neintroducerea contestației în termenul prevăzut la alin. (4) nu îl împiedică pe cel de-al treilea să își realizeze dreptul pe calea unei cereri separate, în condițiile legii, sub rezerva drepturilor definitiv dobândite de către terții adjudecatari în cadrul vânzării silite a bunurilor urmărite.”;

— Art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013: „(1) Taxele judiciare de timbru se plătesc anticipat, cu excepțiile prevăzute de lege.

(2) Dacă cererea de chemare în judecată este netimbrată sau insuficient timbrată, reclamantului i se pune în vedere, în condițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă, obligația de a timbra cererea în cuantumul stabilit de instanță și de a transmite instanței dovada achitării taxei judiciare de timbru, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării instanței. Prin aceeași comunicare instanța îi pune în vedere reclamantului posibilitatea de a formula, în condițiile legii, cerere de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru, în termen de 5 zile de la primirea comunicării. Dispozițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă rămân aplicabile în ceea ce privește complinirea celorlalte lipsuri ale cererii de chemare în judecată. Instanța însă nu va proceda la comunicarea cererii de chemare în judecată în condițiile art. 201 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decât după soluționarea cererii de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru.”;

— Art. 39 alin. (1) și (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013: „(1) Împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, reclamantul poate face cerere de reexaminare, la aceeași instanță, în termen de 3 zile de la data comunicării taxei datorate. Cererea de reexaminare este scutită de la plata taxei judiciare de timbru.

(2) Cererea se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, fără citarea părților, prin încheiere definitivă. Dispozițiile art. 200 alin. (2) teza I din Codul de procedură civilă rămân aplicabile în ceea ce privește complinirea celorlalte lipsuri ale cererii de chemare în judecată. Instanța va proceda la comunicarea cererii de chemare în judecată, în condițiile art. 201 alin. (1) din Codul de procedură civilă, numai după soluționarea cererii de reexaminare.”

37. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 1 privind statul român, art. 11 privind dreptul internațional și dreptul intern, art. 15 privind universalitatea, art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 21 privind accesul liber la justiție, astfel cum acesta se interpretează potrivit art. 20 și prin prisma art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 31 privind dreptul la informație, art. 32 privind dreptul la învățătură, art. 44 privind dreptul de proprietate privată, art. 51 privind dreptul de petiționare, art. 52 privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, art. 56 privind contribuțiile financiare, art. 124 privind înfiptuirea justiției și art. 148 privind integrarea în Uniunea Europeană. Mai sunt invocate și dispozițiile art. 13 privind

dreptul la un recurs efectiv, art. 14 privind interzicerea discriminării și art. 17 privind interzicerea abuzului de drept din Convenție.

38. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că sancțiunea anulării cererii de chemare în judecată prevăzută de art. 197 din Codul de procedură civilă este justificată de faptul că taxele judiciare de timbru reprezintă o condiție legală pentru începerea proceselor civile, instituirea unei asemenea exigențe nefiind de natură să obstrucționeze, în sine, accesul liber la justiție. De altfel, art. 200 din Codul de procedură civilă reglementează procedura de regularizare a cererilor de chemare în judecată, oferindu-se reclamantului posibilitatea să complinească eventualele lipsuri ale acesteia, inclusiv pe cele referitoare la neplata taxei judiciare de timbru corespunzătoare, astfel că anularea cererii nu intervine de plano. Așadar, instanța de judecată se pronunță asupra unei probleme care privește exclusiv buna administrare a justiției. Dispozițiile criticate nu înfrâng prevederile referitoare la dreptul la un proces echitabil, întrucât procedura specială vizată nu se referă la fondul cauzelor, respectiv la drepturile civile, cum prevede art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ci numai la aspectele de ordin pur legal, a căror examinare nu face cu nimic necesară o dezbatere, cu citarea părților. Totodată, legiuitorul a prevăzut un remediu procesual constând în formularea unei cereri de reexaminare a încheierii de anulare a cererii, conform art. 200 alin. (4) din Codul de procedură civilă (a se vedea în acest sens Decizia nr. 757 din 5 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 20 din 12 ianuarie 2016, paragrafele 13 și 14, și Decizia nr. 457 din 16 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 610 din 12 august 2015, paragrafele 17 și 18). Obligația la plata anticipată a acestor taxe — în unele cazuri până la un termen ulterior, stabilit de instanța judecătorească — este justificată, ca și sancțiunea anulării acțiunii sau cererii, în caz de neplată a acestora (Decizia nr. 457 din 16 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 610 din 12 august 2015, paragraful 17).

39. Potrivit art. 32 din ordonanța de urgență, taxele judiciare de timbru se datorează atât pentru judecata în primă instanță, cât și pentru exercitarea căilor de atac, fiind o dezvoltare a dispozițiilor art. 1 din același act normativ, potrivit cărora acțiunile și cererile introduse la instanțele judecătorești sunt supuse taxelor judiciare de timbru. Astfel, regula este cea a timbrării acțiunilor în justiție, excepțiile fiind posibile numai în măsura în care sunt stabilite de legiuitor. Cheltuielile ocazionate de realizarea actului de justiție sunt cheltuieli publice, la a căror acoperire, potrivit art. 56 din Constituție, cetățenii sunt obligați să contribuie prin impozite și taxe, stabilite în condițiile legii (a se vedea în acest sens Decizia nr. 43 din 31 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 413 din 31 mai 2017).

40. Așadar, Curtea reține că accesul liber la justiție, consacrat de art. 21 din Constituție, nu înseamnă gratuitate. Nicio dispoziție constituțională nu interzice stabilirea taxelor de timbru în justiție, fiind justificat ca persoanele care se adresează autorităților judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor prilejuite de realizarea actului de justiție (a se vedea în acest sens Decizia nr. 752 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 100 din 6 februarie 2015, paragraful 33). De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că o caracteristică a principiului accesului liber la justiție este aceea că el nu este un

drept absolut (Hotărârea din 28 mai 1985, pronunțată în Cauza *Ashingdane împotriva Regatului Unit*, paragraful 57). Astfel, acest drept, care cere prin însăși natura sa o reglementare din partea statului, poate fi subiectul unor limitări, atât timp cât nu este atinsă însăși substanța sa. Totodată, prin Hotărârea din 19 iunie 2001, pronunțată în Cauza *Kreuz împotriva Poloniei*, paragraful 54, instanța europeană a reținut că instituirea unor taxe judiciare de timbru nu reprezintă o încălcare *per se* a dreptului de acces la instanțele judecătorești, fiind respinsă teza ce echivalează dreptul de acces la justiție cu gratuitatea actului de justiție. Statele membre trebuie să se asigure însă de faptul că sumele împovăraătoare pentru posibilitățile financiare ale anumitor justițiabili nu reprezintă o restricție disproporționată, ce împiedică dreptul de acces la o instanță de judecată.

41. În acest context, Curtea nu poate reține nici critica potrivit căreia plata anticipată a taxei judiciare de timbru pentru exercitarea căii de atac ar fi o cerință desuetă, având în vedere că legiuitorul a optat pentru plata anterioară prestării serviciului public al justiției indiferent de faza procesuală a litigiului, critica urmărind, în realitate, o schimbare de concepție a sistemului de taxare în justiție.

42. În privința cuantumului acestora, Curtea reține că legiuitorul are deplina legitimitate constituțională de a impune taxe judiciare de timbru fixe sau calculate la valoare în funcție de obiectul litigiului. Stabilirea modalității de plată a taxelor judiciare de timbru, precum și a cuantumului lor reprezintă însă o opțiune a legiuitorului, ce ține de politica legislativă fiscală (Decizia nr. 109 din 6 martie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 22 aprilie 2014). S-a mai reținut, de asemenea, în jurisprudența Curții, că echivalentul taxelor judiciare de timbru este integrat în valoarea cheltuielilor stabilite de instanța de judecată prin hotărârea pe care o pronunță în cauză, plata acestora revenind părții care cade în pretenții (Decizia nr. 112 din 24 februarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 314 din 14 aprilie 2005). Curtea a subliniat, în același timp, că prin art. 42 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, pentru situația în care justițiabilul nu poate face față cheltuielilor unui proces din cauza lipsei mijloacelor materiale, legiuitorul a instituit, ca o garanție a accesului liber la justiție, posibilitatea ca persoanele fizice să beneficieze de scutiri, reduceri, eşalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru, în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 327 din 25 aprilie 2008. Mai mult, art. 8 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 prevede că ajutorul public judiciar se poate acorda și în alte situații, proporțional cu nevoile solicitantului, în cazul în care costurile certe sau estimate ale procesului sunt de natură să îi limiteze accesul efectiv la justiție, inclusiv din cauza diferențelor de cost al vieții dintre statul membru în care acesta își are domiciliul sau reședința obișnuită și cel din România. Or, aceste dispoziții permit instanței de judecată să individualizeze acordarea acestui ajutor în funcție de nevoile reale ale solicitantului (a se vedea în acest sens Decizia nr. 79 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330 din 8 mai 2017, paragraful 19), astfel încât nu poate fi reținută nici critica referitoare la discriminarea între diverse categorii de justițiabili. Totodată, Curtea reține că în situația în care justițiabilul a plătit mai mult decât cuantumul legal, sumele achitate cu titlu de taxe judiciare de timbru se restituie la cererea acestuia, în condițiile art. 45 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013.

43. Referitor la termenele prevăzute de art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 stabilite de legiuitor pentru a face dovada achitării taxei judiciare de timbru sau pentru formularea cererii de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru, Curtea, în jurisprudența sa, a statuat, în mod constant, că reglementarea de către legiuitor a condițiilor de exercitare a unui drept, subiectiv sau procesual, inclusiv prin instituirea unor termene, nu constituie o restrângere a exercițiului acestuia, ci doar o modalitate eficientă de a preveni exercitarea sa abuzivă, în detrimentul altor titulari de drepturi, în egală măsură ocrotite. Mai mult, obligația părților de a-și exercita drepturile procesuale în cadrul termenelor stabilite de lege reprezintă expresia aplicării principiului privind dreptul persoanei la judecarea procesului său în mod echitabil și într-un termen rezonabil, potrivit prevederilor art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instituirea unor termene procesuale servind unei mai bune administrări a justiției, precum și necesității aplicării și respectării drepturilor și garanțiilor procesuale ale părților (a se vedea în acest sens Decizia nr. 608 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 877 din 24 noiembrie 2015).

44. În continuare, Curtea reține că din coroborarea prevederilor art. 139 și art. 56 din Constituție rezultă că acestea instituie garanția că obligația constituțională a cetățenilor de a contribui prin impozite, taxe și alte contribuții la bugetul de stat se face în condițiile legii (a se vedea în acest sens Decizia nr. 479 din 30 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 997 din 12 decembrie 2016, paragraful 20). Taxele judiciare de timbru nu se încasează de judecătorul cauzei, ci de stat prin entitățile sale, astfel cum rezultă din art. 40 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013. Judecătorul verifică achitarea taxelor judiciare de timbru, iar în situația în care cererea de chemare în judecată este netimbrată sau insuficient timbrată, justițiabilului i se comunică cuantumul acesteia stabilit în funcție de obiectul cererii după reperele stabilite de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, de către instanța de judecată, în temeiul art. 31 alin. (1) din actul normativ. Prin urmare, instanța nu dobândește calitatea de justițiabil și nici de judecător în propria cauză, ci urmărește îndeplinirea unei condiții prealabile impuse de lege pentru demararea unui litigiu/soluționarea unei cereri. Astfel, atunci când timbrarea acțiunii este o cerință imperativă a legii, judecătorul nu poate soluționa o cerere fără a constata în prealabil valabilitatea efectuării plății taxei judiciare de timbru aferente valorii obiectului cererii de chemare în judecată (a se vedea în acest sens Decizia nr. 144 din 7 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 205 din 10 aprilie 2013). De altfel, cuantumul și modul de stabilire a taxei judiciare de timbru poate fi contestat de justițiabil pe calea cererii de reexaminare prevăzute de art. 39 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, astfel încât nu se poate susține lipsa unei căi de atac. Cererea de reexaminare este scutită de la plata taxei judiciare de timbru și se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, fără citarea părților, prin încheiere definitivă. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că procedura reexaminării modului de stabilire a taxelor judiciare de timbru este o procedură incidentă în desfășurarea unui proces, care, în principiu, se realizează cu respectarea condiției publicității impuse de art. 127 din Constituție, condiție ce nu are însă un caracter absolut, legiuitorul având posibilitatea de a deroga de la aceasta (a se vedea spre exemplu Decizia nr. 471 din

23 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 12 noiembrie 2014). Astfel, rațiuni ce țin de necesitatea soluționării într-un termen rezonabil a cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești justifică în mod obiectiv soluția legislativă criticată, care asigură în mod eficient un raport rezonabil de proporționalitate între scopul urmărit — stabilirea corectă a taxelor judiciare de timbru — și mijloacele procedurale utilizate.

45. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate potrivit căreia dispozițiile art. 39 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 refuză părții apelant-intimate dreptul de a putea solicita în mod efectiv verificarea corectitudinii stabilirii taxei judiciare de timbru inițiale, în jurisprudența sa, Curtea a reținut, în esență, că interes în utilizarea căii de atac a reexaminării au doar persoanele fizice sau juridice care au obligația de a timbra. Chiar dacă toate părțile implicate într-un proces urmăresc rezolvarea litigiului într-un cadru legal, exercitarea unei cereri (indiferent că este o cerere de chemare în judecată sau o cale de atac) trebuie să aibă la bază interesul. Interesul trebuie să fie juridic și legitim, să fie născut și actual, să fie direct și personal și să fie pozitiv și concret. Interesul trebuie să fie justificat de partea care formulează cereri în procesul civil, deoarece, printr-un demers în justiție, trebuie să se urmărească asigurarea propriilor interese. Prin urmare, calea de atac intitulată „*cerere de reexaminare*” se află numai la dispoziția titularului cererii taxabile, acesta fiind „*reclamantul-debitor*” față de stat.

46. Reglementarea legală criticată reprezintă voința legiuitorului de a oferi dreptul de a contesta modul de stabilire a taxei judiciare de timbru doar reclamantului, aceasta fiind o măsură care dă procesului posibilitatea de a se desfășura cu

celeritate, evitând tergiversarea voită în faza procedurii de regularizare a cererii, prin exercitarea în mod șicanator de către pârât a unor căi de atac în mod formal. În ceea ce privește egalitatea în fața legii, aceasta trebuie privită din perspectiva calității diferite pe care pârâtul și reclamantul o au în cadrul procesului civil, astfel încât aceștia își exercită drepturile adecvat poziției lor procesuale (a se vedea în acest sens Decizia nr. 470 din 12 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 906 din 29 octombrie 2018, paragrafele 20—21).

47. Referitor la dispozițiile art. 185 din Codul de procedură civilă, Curtea observă că această dispoziție legală reglementează instituția decăderii ca modalitate de stingere a unui drept procedural atunci când nu sunt întrunite, cumulativ, următoarele trei cerințe: existența unui termen imperativ înăuntrul căruia există obligația exercitării dreptului procedural, neexercitarea dreptului în cadrul termenului prevăzut de lege și lipsa unei derogări exprese de la sancțiunea decăderii, și este criticată din perspectiva decăderii din dreptul de a mai formula contestație la executare. De asemenea, art. 715 din Codul de procedură civilă cuprinde o normă de procedură, care reglementează termenul de 15 zile pentru exercitarea contestației la executare, termen considerat ca fiind prea scurt.

48. Or, legiuitorul este liber să instituie norme de procedură cu respectarea normelor și principiilor Legii fundamentale. Astfel, prin textele de lege criticate nu s-a adus atingere dreptului de acces la instanță, dreptului la apărare sau la folosirea căilor de atac, întrucât reglementarea unui termen al cărui moment de începere este precis determinat pentru introducerea contestației la executare nu este de natură a încălca dispozițiile constituționale invocate, iar sancțiunea corespunzătoare încălcării sale este decăderea.

49. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Ion Pintilie și Maria Pintilie în Dosarul nr. 7.863/270/2016/a1 al Judecătoriei Onești, de Iren Dume în Dosarul nr. 92.122/299/2015* al Tribunalului București — Secția a VI-a civilă, de Wellingtonia Bozeșan în Dosarul nr. 7.707/30/2015** al Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal, de Valeria Catană în Dosarul nr. 9.051/320/2015 al Tribunalului Specializat Mureș — Litigii cu profesioniștii, de Ion Pintilie, Maria Pintilie și Iliana Cibotaru în Dosarul nr. 4.230/270/2016 al Tribunalului Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal și de Carmen-Mariana Diaconu în Dosarul nr. 4.010/99/2016/a1 al Curții de Apel Iași — Secția civilă și constată că dispozițiile art. 185, art. 197, art. 200 alin. (3) și (4) și art. 715 din Codul de procedură civilă, precum și ale art. 33 și art. 39 alin. (1) și (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Onești, Tribunalului București — Secția a VI-a civilă, Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal, Tribunalului Specializat Mureș — Litigii cu profesioniștii, Tribunalului Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal și Curții de Apel Iași — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 22 noiembrie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Andreea Costin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 852

din 18 decembrie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 470 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă și a dispozițiilor art. 3 alin. (1) lit. f), art. 7 și art. 34 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ionița Cochintu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 470 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă și a dispozițiilor art. 3 alin. (1) lit. f), art. 7 și art. 34 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Ioan Sion-Covaciu în Dosarul nr. 8.321/111/2013* al Curții de Apel Oradea — Secția I civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.680D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, sens în care arată că reglementarea unor taxe judiciare de timbru și sancțiunea neachitării acestora în cazurile prevăzute de lege nu aduc atingere accesului liber la justiție și dreptului la apărare.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 26 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 8.321/111/2013*, **Curtea de Apel Oradea — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 470 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă și a dispozițiilor art. 3 alin. (1) lit. f), art. 7 și art. 34 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru**, excepție ridicată de Ioan Sion-Covaciu într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului formulat împotriva unei sentințe civile pronunțate de Tribunalul Bihor prin care s-a admis excepția netimbrării cererii, invocată din oficiu de către instanță.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține, în esență, că normele legale criticate, prin care se stabilește un quantum al taxei judiciare de timbru și care conduc la nulitatea cererii de chemare în judecată ca urmare a neachitării sumelor aferente, sunt de natură a aduce atingere accesului liber la justiție și dreptului la apărare. Totodată, se fac precizări cu privire la aspecte ce țin de parcursul procesual al cauzei, context în care se apreciază că sunt încălcate și prevederile art. 1 alin. (1) și (3), art. 4 alin. (1) și (2), art. 15 alin. (1), art. 16 alin. (1) și (2), art. 21 alin. (1)—(3), art. 22 alin. (1), art. 24 alin. (1) și art. 47 alin. (1) din Constituție.

6. **Curtea de Apel Oradea — Secția I civilă** opinează în sensul că dispozițiile criticate nu contravin prevederilor constituționale invocate în susținerea excepției de neconstituționalitate.

7. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că în materia taxelor judiciare de timbru există o bogată jurisprudență a Curții Constituționale, fiind normal ca justițiabilii care trag un folos nemijlocit din activitatea desfășurată de autoritățile judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor acestora, în virtutea dispozițiilor constituționale ale art. 56. De asemenea, s-a statuat că normele de procedură reprezintă apanajul legiuitorului, acesta edictându-le în temeiul competenței sale constituționale atribuite potrivit art. 126 alin. (2) din Legea fundamentală. În acest context au fost adoptate și prevederile din Codul de procedură civilă, care stabilesc că la cererea de apel se atașează dovada achitării taxelor de timbru, nerespectarea acestei obligații fiind sancționată cu nulitatea cererii de apel. Astfel, legiuitorul a instituit în acest mod o mai mare responsabilizare a părților în exercitarea drepturilor conferite de lege și prevenirea abuzului de drept. Mai mult, legiuitorul, tocmai pentru a veni în sprijinul justițiabilului, a prevăzut că lipsa dovezii achitării taxei de timbru poate fi complinită până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată. Nu în ultimul rând, pentru situațiile în care părțile nu pot plăti taxele judiciare de timbru din cauza cuantumului stabilit potrivit legii, legiuitorul a instituit, prin prevederile art. 42 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, posibilitatea instanței de judecată de a acorda scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru. Ca atare, cele prezentate denotă că sancțiunea nulității stabilită de legiuitor în cazul neîndeplinirii formalității de timbrare a cererii vizează comportamentul neadecvat al participanților la actul procesual, neputând fi privită ca o îngrădire a drepturilor constituționale.

9. **Avocatul Poporului** consideră că prevederile criticate sunt constituționale. Având în vedere motivarea excepției de neconstituționalitate, arată că, în realitate, invocarea acesteia a fost determinată de modul de interpretare și aplicare a prevederilor criticate, autorul fiind nemulțumit de cuantumul taxei judiciare de timbru aplicate de către instanță. Or, modul de interpretare și aplicare a normelor legale în materie, inclusiv calculul taxei judiciare de timbru, este de competența exclusivă a instanței de judecată. Astfel, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, aspectele care determină finalitatea capetelor de cerere, necesară pentru a stabili taxa judiciară de timbru ce se datorează, nu intră sub incidența controlului de constituționalitate exercitat de instanța de contencios constituțional. Totodată, menționează că prevederile criticate se aplică în mod egal tuturor persoanelor aflate în ipoteza normei juridice și tuturor litigiilor de aceeași natură, fără diferențieri pe considerente arbitrare, din momentul intrării acestora în vigoare,

motiv pentru care nu sunt nesocotite dispozițiile art. 4 alin. (1) și (2), art. 15 alin. (1), art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție.

10. De asemenea, cu privire la art. 21 din Constituție se arată că, astfel cum este statuat în jurisprudența instanței de contencios constituțional în materie, accesul liber la justiție nu înseamnă gratuitate, iar la finalul procesului judiciar sarcina suportării cheltuielilor judiciare, inclusiv a celor constând în plata taxelor de timbru, revine persoanei care a căzut în pretenții sau care, în cauzele nelitigioase, a beneficiat de prestațiile efectuate, în condițiile legii, de organele de justiție. Având în vedere aceste considerente, se apreciază că nu sunt aduse atingeri nici dreptului la apărare. Celelalte prevederi constituționale invocate în susținerea excepției de neconstituționalitate nu au incidență în cauză.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 470 alin. (2) și (3) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015, și ale art. 3 alin. (1) lit. f), art. 7 și art. 34 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013, care au următorul cuprins:

— Art. 470 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă:

„(2) *La cererea de apel se va atașa dovada achitării taxelor de timbru.*

(3) *Cerințele de la alin. (1) lit. b) și e) și cea de la alin. (2) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității, iar cele de la alin. (1) lit. c) și d), sub sancțiunea decăderii. Lipsa semnăturii poate fi împlinită în condițiile art. 196 alin. (2), iar lipsa dovezii achitării taxei de timbru poate fi complinită până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată în apel.*”

— Art. 3 alin. (1) lit. f) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013: „(1) *Acțiunile și cererile evaluabile în bani, introduse la instanțele judecătorești, se taxează astfel: [...]*

f) *peste 250.000 lei - 6.105 lei + 1% pentru ce depășește 250.000 lei;*”

— Art. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013: „*Acțiunile privind stabilirea și acordarea de despăgubiri pentru daunele morale aduse onoarei, demnității sau reputației unei persoane fizice se taxează cu 100 lei.*”

— Art. 34 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013: „(1) *Când o acțiune are mai multe capete de cerere, cu finalitate diferită, taxa judiciară de timbru se datorează pentru fiecare capăt de cerere în parte, după natura lui, cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel.*

(2) *Dacă la momentul înregistrării cererii au fost timbrate doar o parte din capetele de cerere, acțiunea va fi anulată în parte, numai pentru acele capete de cerere pentru care nu a fost achitată taxa judiciară de timbru.*

(3) *Cererile reconvenționale, cererile de intervenție principală, precum cererile de chemare în garanție se taxează după regulile aplicabile obiectului cererii, dacă aceasta ar fi fost exercitată pe cale principală.*”

14. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale ale art. 1 alin. (1) și (3) referitor la statul român și la statul de drept, art. 4 privind solidaritatea cetățenilor statului și criteriile de nediscriminare, art. 15 alin. (1) referitor la universalitate, art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (1)—(3) referitor la accesul liber la justiție, art. 22 alin. (1) privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare și art. 47 alin. (1) referitor la nivelul de trai.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în jurisprudența sa în materia taxelor judiciare de timbru, spre exemplu Decizia nr. 943 din 19 decembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 62 din 25 ianuarie 2007, a statuat că accesul la justiție nu presupune gratuitatea actului de justiție și nici, implicit, realizarea unor drepturi pe cale judecătorească în mod gratuit, în cadrul mecanismului statului, activitatea autorității judecătorești corespunzând asigurării unui serviciu public ale cărui costuri sunt suportate de la bugetul de stat. În consecință, legiuitorul este îndreptățit să instituie taxe judiciare de timbru, pentru a nu afecta bugetul de stat prin costurile procedurii judiciare deschise de părțile aflate în litigiu. Curtea a mai reținut că nicio dispoziție constituțională nu interzice stabilirea taxelor judiciare de timbru, fiind justificat ca persoanele care se adresează autorităților judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor prilejuite de realizarea actului de justiție. Cheltuielile ocazionate de realizarea actului de justiție sunt cheltuieli publice, la a căror acoperire, potrivit art. 56 din Constituție, cetățenii sunt obligați să contribuie prin impozite și taxe, stabilite în condițiile legii.

16. În acest context, normele codului de procedură civilă referitoare la calea de atac a apelului prevăd că la cererea de apel se va atașa dovada achitării taxelor de timbru, iar lipsa dovezii achitării taxei de timbru poate fi complinită până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată în apel. În caz de neconformare a justițiabilului, aceasta va conduce, după caz, la sancțiunea nulității sau la sancțiunea decăderii.

17. De altfel, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a analizat, în jurisprudența sa, dacă accesul liber la justiție este un drept absolut și dacă poate forma obiectul unei restrângeri sau limitări. Astfel, instanța europeană a statuat că „*dreptul la un tribunal*” nu este absolut, acest drept putând fi subiectul unor limitări atât timp cât nu este atinsă însăși substanța sa (Hotărârea din 28 mai 1985, pronunțată în Cauza *Ashingdane împotriva Regatului Unit*, paragraful 57). De asemenea, prin Hotărârea din 11 octombrie 2007, pronunțată în Cauza *Larco și alții împotriva României*, paragrafele 54 și 58, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că obligația de a plăti în fața instanțelor civile o taxă judiciară de timbru corespunzătoare cererilor formulate nu poate fi considerată o limitare a dreptului de acces la o instanță sau o încălcare a dreptului la un proces echitabil, care ar fi, în sine, incompatibilă cu art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că, în dreptul român, cu privire la cererile evaluabile în bani, valoarea taxei judiciare de timbru este calculată sub forma unui procent din valoarea obiectului cauzei, fiind proporțională cu suma solicitată de reclamant (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 245 din 29 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 30 mai 2014, paragraful 31).

18. De asemenea, potrivit art. 42 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, persoanele fizice pot beneficia de scutiri, reduceri, eşalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru, în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 327 din 25 aprilie 2008, iar, în anumite situații, expres prevăzute de

lege, instanța acordă și persoanelor juridice, la cerere, facilități sub formă de reduceri, eșalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru datorate pentru acțiuni și cereri introduse la instanțele judecătorești.

19. Împrejurarea că prin normele criticate se stabilește cuantumul taxei judiciare de timbru și se prevede, după caz, sancțiunea nulității cererii formulate ca urmare a neachitării unei asemenea taxe nu este de natură a afecta accesul liber la justiție sau dreptul la apărare, având în vedere că, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege, fiind astfel apanajul legiuitorului de a stabili cum se verifică îndeplinirea obligațiilor rezultate din legislația privind taxele judiciare de timbru și sancțiunile aferente ca urmare a nerespectării acestora.

22. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Ioan Sion-Covaciu în Dosarul nr. 8.321/111/2013* al Curții de Apel Oradea — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 470 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă și ale art. 3 alin. (1) lit. f), art. 7 și art. 34 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Oradea — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 18 decembrie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ionita Cochintu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 855

din 18 decembrie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 64 alin. (4) și (5) și ale art. 72 alin. (3) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ionita Cochintu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 72 alin. (3) coroborat cu art. 64 alin. (4) și (5) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, excepție ridicată de Liviu Cotoră în calitate de administrator special al Societății Integrator — S.A. din București în Dosarul

20. Ca atare, nu se poate reține pretinsa încălcare a prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) referitor la statul de drept, art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (1)—(3) referitor la accesul liber la justiție, art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare, astfel cum au fost dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale.

21. Cu privire la prevederile constituționale ale art. 1 alin. (1) referitor la statul român, art. 4 privind solidaritatea cetățenilor statului și criteriile de nediscriminare, art. 15 alin. (1) referitor la universalitate, art. 22 alin. (1) privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică și art. 47 alin. (1) referitor la nivelul de trai, pe lângă faptul că autorul excepției nu motivează în concret în ce constă pretinsa încălcare, acestea nici nu au incidență în cauză.

nr. 18.595/3/2012 al Tribunalului Covasna — Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 3.126D/2016.

2. La apelul nominal se prezintă personal autorul excepției de neconstituționalitate. Lipsesc celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul părții prezente, care, mai întâi, prezintă situația de fapt a societății al cărei administrator special este, respectiv: domeniul de activitate în hi-tech software, litigiile în care se află pentru stabilirea și recuperarea prejudiciului ca urmare a piratajului masiv de licențe software (o sumă mai mare de 20 milioane euro), fiind vorba despre licențe mixte (române și germane), urmată de starea de faliment solicitată de partea/societatea cu care se află în conflict, context în care s-a urmărit împiedicarea accesului la justiție pe plan național, formulându-se acțiuni în justiție în celălalt stat, respectiv la instanțele de la Karlsruhe; pe plan național, au avut loc cercetări

dispuse de către Direcția Națională Anticorupție, context în care s-a contestat creanța stabilită în sarcina administratorului societății cu care se află în divergență. Astfel, în ceea ce privește textul criticat, arată că există deja jurisprudență în materie, problemele fiind rezolvate, însă prevederile criticate din legislația națională, spre deosebire de legislația franceză (în acest context precizează că societatea parteneră este franceză), nu conțin aspecte legate de activul imaterial în momentul insolvenței, respectiv proceduri colective, astfel cum este cu privire la corporal — brevete, invenții, drepturi de autor. Așadar, legislația este deficitară din acest punct de vedere, iar judecătorul-sindic și administratorul judiciar nu au baza legală și competența de a verifica unele aspecte în legătură cu societatea care deține drepturi de autor, respectiv cu societatea care deține creanțele în număr majoritar, acesta având în fapt puterea de a decide și doar în favoarea sa, având un interes direct. Prin urmare, textul de lege nu prevede explicit care este situația juridică privind dreptul de autor/coautor în situația în care au fost piratate licențe software, fiind un vid legislativ pe plan național, față de alte state unde este obligatoriu ca judecătorul-sindic să poată decide.

4. Având cuvântul, cu încuviințarea președintelui Curții Constituționale și în temeiul art. 216 alin. (5) din Codul de procedură civilă, domnul judecător Petre Lăzăroiu adresează o întrebare autorului excepției de neconstituționalitate pornind de la faptul că în discuție a fost adusă o problemă legată de structura capitalului social, respectiv active materiale și imateriale, atât potrivit legislației naționale, cât și internaționale. În acest context, întrebarea este dacă au fost introduse în capitalul social și aceste active imateriale, aceste drepturi de creanțe dematerializate, întrucât, dacă nu au fost introduse în capitalul social, nici nu s-ar putea solicita judecătorului-sindic o asemenea operațiune.

5. Având cuvântul și răspunzând întrebării adresate, autorul excepției de neconstituționalitate arată că, potrivit legilor internaționale (IAS — Standardele internaționale de contabilitate — art. 36 și 38), pentru activul imaterial există obligația de evaluare la valoarea pieței o dată pe an. În cazul în care o societate se află în insolvență de mai mulți ani (6—7 ani), chiar dacă valoarea de piață sau valoarea prejudiciului din brevetele piratate este foarte mare, este interzisă punerea activelor imateriale la valoarea reală, ci numai la valoarea de piață. Or, în aceste condiții, dacă nu se poate proba valoarea netă, este evident că acestea sunt trecute la o valoare devalorizată, neputând fi ținute la valoarea lor reală de la data intrării în insolvență, mai ales că legislația în materia dreptului de autor și a contabilității pe active imateriale este paralelă cu legislația privind procedurile colective. În final, subliniază că dorește un tratament juridic precum cel din legislația franceză.

6. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public precizează că, în fapt, criticile de neconstituționalitate vizează faptul că în legislația insolvenței nu se arată practic cum trebuie tratat un creditor împotriva căruia s-a început urmărirea penală. Astfel, un atare creditor nu ar avea o creanță certă lichidă și exigibilă, iar dacă această creanță ar exista, aceasta ar trebui să servească pentru recuperarea prejudiciului într-o cauză penală. Prin urmare, nu ar putea fi înscris în tabelul creanțe și astfel să controleze o societate precum cea pe care o are autorul excepției în procedură de insolvență.

7. Față de această împrejurare, pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca inadmisibilă, în raport cu criticile formulate, întrucât se critică o tăcere a legii, aspect ce excedează competenței Curții Constituționale. Or, în aceste condiții, competența de a reglementa revine fie legiuitorului, în contextul în care situația este neclară, fie instanțelor judecătorești ca, pe cale de interpretare, să accepte sau nu ca un astfel de creditor să fie trecut pe tabelul creditorilor.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

8. Prin Încheierea din 25 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 18.595/3/2012, **Tribunalul Covasna — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 72 alin. (3) coroborat cu art. 64 alin. (4) și (5) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței**, excepție ridicată de Liviu Cotoră în calitate de administrator special al Societății Integrator — S.A. din București într-o cauză întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 85/2006.

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că textul criticat definește noțiunile de creditor provizoriu și de creditor în condiție suspensivă, însă nu prevede aspecte legate de tratamentul unui creditor împotriva căruia s-a dispus urmărirea penală, cu constituire de parte civilă și prejudiciu, care poate vota în cadrul adunării creditorilor și care are interese contrare principiilor ce guvernează legea insolvenței, respectiv maximizarea averii debitorului, încălcându-se astfel dreptul de proprietate privată. Totodată, menționează că textele sunt interpretabile, iar aplicarea acestora, în speța de față, a condus la încălcarea principiului egalității armelor, acceptându-se că se poate vota „cu creanța solicitată și nu cu creanța admisă”.

10. **Tribunalul Covasna — Secția civilă**, contrar art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, nu își exprimă opinia asupra excepției de neconstituționalitate.

11. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

12. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, deoarece autorul acesteia nu formulează o veritabilă critică de neconstituționalitate, deși indică textele constituționale pretins a fi încălcate și face o trimitere generică la încălcarea dreptului său de proprietate (potențial) prin acordarea dreptului de participare la adunările creditorilor și la vot în adunarea generală a creditorilor înscrisi în tabelul de creanțe, expune situația de fapt a speței deduse judecării, modul în care a fost aplicată în concret legea, neexistând nicio legătură între textele criticate și prevederile constituționale menționate.

13. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

14. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

15. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 64 alin. (4) și (5) și ale art. 72 alin. (3) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 359 din 21 aprilie 2006, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins:

— Art. 64 alin. (4) și (5): „(4) Creanțele nescadente sau sub condiție la data deschiderii procedurii vor fi admise provizoriu la masa credală și vor fi îndreptățite să participe la distribuiri de sume în măsura îngăduită de prezenta lege.

(5) Titularii creanțelor sub condiție suspensivă la data deschiderii procedurii, inclusiv creanțele a căror valorificare este condiționată de executarea în prealabil a debitorului principal,

vor fi îndreptățiți să voteze și să participe la distribuiri numai după îndeplinirea condiției respective.”

— Art. 72 alin. (3): *„Tabelul preliminar de creanțe va fi, totodată, afișat de greș la ușa instanței, întocmindu-se în acest sens un proces-verbal de afișare, și va fi comunicat debitorului. După afișare, creditorii înscrși în tabelul preliminar de creanțe pot participa la adunările creditorilor.”*

16. Legea nr. 85/2006, cu modificările și completările ulterioare, a fost abrogată prin art. 344 lit. a) din titlul V — *Dispoziții tranzitorii și finale* din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014. Însă, având în vedere prevederile art. 343 din Legea nr. 85/2014, potrivit căreia *„Procesele începute înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi rămân supuse legii aplicabile anterior acestei date.”*, precum și Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea urmează a exercita controlul de constituționalitate asupra prevederilor criticate din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței.

17. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale ale art. 44 referitor la dreptul de proprietate privată.

18. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit art. 44 alin. (1) din Constituție, legiuitorul este în drept să stabilească conținutul și limitele dreptului de proprietate. De principiu, aceste limite au în vedere obiectul dreptului de proprietate și atributele acestuia și se instituie în vederea apărării intereselor sociale și economice generale sau pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale altor persoane, esențial fiind ca prin aceasta să nu fie anihilat complet dreptul de proprietate (în acest sens a se vedea și Decizia nr. 19 din 8 aprilie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 105 din 24 mai 1993). De asemenea, Curtea a statuat, prin Decizia nr. 59 din 17 februarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 203 din 9 martie 2004, că, în temeiul art. 44 din Constituție, legiuitorul ordinar este competent să stabilească cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate, în accepțiunea principală conferită de Constituție, în așa fel încât să nu vină în coliziune cu interesele generale sau cu interesele particulare legitime ale altor subiecte de drept, instituind astfel niște limitări rezonabile în valorificarea acestuia, ca drept subiectiv garantat. Așadar, textul art. 44 din Constituție cuprinde expres în cadrul alin. (1) o dispoziție specială în temeiul căreia legiuitorul are competența de a stabili conținutul și limitele dreptului de

proprietate, inclusiv prin introducerea unor limite vizând atributele dreptului de proprietate. De asemenea, textul constituțional menționat prevede faptul că dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

19. De altfel, și jurisprudența Comisiei Europene a Drepturilor Omului, spre exemplu Decizia din 10 martie 1981, pronunțată în Cauza *X împotriva Belgiei*, este în sensul că procedurile legale instituite în materia insolvenței, de principiu, nu reprezintă o privare de proprietate asupra bunurilor, ci o măsură de control a folosirii acestora, în concordanță cu interesul general, potrivit art. 1 paragraful 2 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (a se vedea și Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 10 martie 2003, Cauza *Luordo împotriva Italiei*, paragraful 67). În acest context, Curtea Constituțională a reținut că, în virtutea prevederilor convenționale, de principiu, statele au o anumită marjă de apreciere cu privire la adoptarea legilor pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general (a se vedea Decizia nr. 40 din 30 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 5 iulie 2018).

20. În ceea ce privește critica formulată în prezenta cauză și aspectele menționate de autorul excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că acestea sunt, pe de o parte, chestiuni care țin de completarea textului criticat, ceea ce este atributul exclusiv al legiuitorului, acesta fiind, în virtutea art. 61 alin. (1) din Constituție, unica autoritate legiuitoare a țării. Pe de altă parte, autorul excepției de neconstituționalitate este nemulțumit de interpretarea și aplicarea legii la speța deduse judecării, care este atributul celor ce sunt îndrituiți cu asemenea operațiuni la cazuri concrete și care trebuie să acționeze cu respectarea principiului bunei-credințe, fiind totodată aspecte ce țin de competența instanțelor de judecată investite cu soluționarea litigiului, neintrând în sfera contenciosului constituțional.

21. Ca atare, o asemenea critică nu intră însă în competența de soluționare a instanței de contencios constituțional, care, conform art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, *„se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului”*, și judecă numai în drept, astfel încât conduita celor care aplică legea nu poate constitui temei pentru constatarea neconstituționalității unor texte legale. În consecință, excepția de neconstituționalitate urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

22. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 64 alin. (4) și (5) și ale art. 72 alin. (3) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, excepție ridicată de Liviu Cotoră în calitate de administrator special al Societății Integrator — S.A. din București în Dosarul nr. 18.595/3/2012 al Tribunalului Covasna — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Covasna — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 18 decembrie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ionița Cochintu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 60

din 22 ianuarie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 108, precum și ale art. 214 alin. (1)

lit. a) și alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ionița Cochintu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 108, precum și ale art. 214 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, excepție ridicată de Societatea Murfatlar România — S.A. din Murfatlar în Dosarul nr. 251/36/2015 al Curții de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.229D/2016 și de Societatea Mihcrin Metal — S.A. din Drăgășani în Dosarul nr. 1.137/46/2016 al Curții Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.364D/2016.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 22 noiembrie 2018, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa, când, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, Curtea a dispus conexarea Dosarului nr. 2.364D/2016 la Dosarul nr. 2.229D/2016, care a fost primul înregistrat, iar în temeiul art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, a dispus succesiv amânarea pronunțării pentru data de 18 decembrie 2018, respectiv 22 ianuarie 2019, dată la care este pronunțată prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

3. Prin Decizia civilă nr. 66/CA din 14 aprilie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 251/36/2015, **Curtea de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 108, precum și ale art. 214 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală**, excepție ridicată de Societatea Murfatlar România — S.A. din Murfatlar.

4. Prin Încheierea din 3 octombrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.137/46/2016, **Curtea de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 214 alin. (1) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală**, excepție ridicată de Societatea Mihcrin Metal — S.A. din Drăgășani.

5. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cauze întemeiate pe dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 92/2003.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că prevederile criticate, care permit suspendarea soluționării unei contestații administrativ-fiscale pe o perioadă nedeterminată, în mod subiectiv, de către organele fiscale, în cazul în care organul care a efectuat activitatea de control a sesizat organele în drept cu privire la existența indiciilor săvârșirii unei infracțiuni a cărei constatare ar avea o înrăurire hotărâtoare asupra soluției ce urmează să fie dată în procedura administrativă, fără să fie începută urmărirea penală, lezează prezumția de nevinovăție și este de natură a aduce atingere dreptului de acces liber la justiție și la un proces echitabil soluționat într-un termen rezonabil, respectiv de a obține o judecată efectivă a fondului problemei de drept fiscal, fără a se stabili care este situația sumelor deja executate de către acestea, nefiind respectate prevederile constituționale referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi. De asemenea sunt prezentate unele aspecte ce țin de speța aflată pe rolul instanței de judecată, prin compararea parcursului deciziei de suspendare a contestației cu cel al deciziei de respingere a contestației. Se mai arată că raportul dintre penal și civil este diferit de cel dintre penal și fiscal, din perspectiva principiului penalul ține în loc civilul, iar, în materie, este o incoerență legislativă ce rezultă din antinomia existentă între Codul de procedură civilă și Codul de procedură fiscală, context în care se face trimitere la jurisprudența instanțelor europene și naționale cu privire la latura și la acțiunea fiscală/penală/civilă a litigiului.

7. De asemenea se susține că prevederile art. 214 alin. (1) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 contravin art. 21 din Constituție, prin aceea că impun discreționar suspendarea unei proceduri administrative, pentru că în cauza respectivă s-a procedat la sesizarea organelor de urmărire penală. Drept urmare, contestatorul este lipsit de garanția liberului acces la justiție, pentru motivul că numai pe baza afirmațiilor din actul de control sunt sesizate organele de urmărire penală, înainte de finalizarea procedurii de contestare a acestui act administrativ fiscal. Totodată, dreptul prevăzut de art. 52 din Constituție este afectat, deoarece, în virtutea acestor prevederi, contestatorul este îndreptățit să obțină recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, anularea actului și repararea pagubei atunci când a fost vătămat într-un drept al său ori într-un interes legitim, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal al unei cereri. Prevederile criticate contravin și dispozițiilor art. 20 din Constituție, prin raportare la art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Raportat la cele arătate anterior se susține că sumele cuprinse în actele administrative contestate sunt definitive, înainte ca instanța să se pronunțe asupra veridicității și legalității lor, permițându-se administrației finanțelor publice să se constituie parte civilă cu aceste sume contestate, având în vedere și faptul că în procesul penal nu este prevăzută o cale de contestare a acestor sume, singura posibilitate fiind cea prevăzută de Legea nr. 554/2004, dar care este împiedicată prin prevederile legale contestate.

8. Curtea de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal opinează în sensul că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, sens în care arată că prevederile art. 214 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură fiscală au mai fost supuse controlului de constituționalitate, iar art. 108 din același cod este în strânsă legătură cu acestea. Prin jurisprudența Curții Constituționale s-a arătat că prin aceste norme se reglementează proceduri de recurs administrativ, prin care se lasă posibilitatea organelor care au emis actele administrative atacate sau organelor superioare acestora de a reveni asupra măsurilor luate, ceea ce nu este contrar prevederilor constituționale.

9. Curtea de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal opinează în sensul că dispozițiile art. 214 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură fiscală contravin prevederilor art. 21, art. 52 și art. 20 din Constituție, fiind lezat dreptul la un proces echitabil, precum și accesul liber la justiție.

10. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate raportată la prevederile art. 20 din Constituție este inadmisibilă și, în ceea ce privește raportarea la celelalte prevederi constituționale invocate în susținerea acesteia, este neîntemeiată, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale în materie.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 108, precum și ale art. 214 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 31 iulie 2007, care au următorul cuprins:

— Art. 108. — **Sesizarea organelor de urmărire penală:**

„(1) *Organele fiscale vor sesiza organele de urmărire penală în legătură cu constatările efectuate cu ocazia inspecției fiscale și care ar putea întruni elemente constitutive ale unei infracțiuni, în condițiile prevăzute de legea penală.*

(2) *În situațiile prevăzute la alin. (1) organele de inspecție au obligația de a întocmi proces-verbal semnat de organul de inspecție și de către contribuabilul supus inspecției, cu sau fără explicații ori obiecțiuni din partea contribuabilului. În cazul în care cel supus controlului refuză să semneze procesul-verbal, organul de inspecție fiscală va consemna despre aceasta în procesul-verbal. În toate cazurile procesul-verbal va fi comunicat contribuabilului.”;*

— Art. 214 alin. (1) lit. a) și alin. (4) — **Suspendarea procedurii de soluționare a contestației pe cale administrativă:** „(1) *Organul de soluționare competent poate suspenda, prin decizie motivată, soluționarea cauzei atunci când:*

a) *organul care a efectuat activitatea de control a sesizat organele în drept cu privire la existența indiciilor săvârșirii unei*

infracțiuni a cărei constatare ar avea o înrăurire hotărâtoare asupra soluției ce urmează să fie dată în procedură administrativă; [...]

(4) *Hotărârea definitivă a instanței penale prin care se soluționează acțiunea civilă este opozabilă organelor fiscale competente pentru soluționarea contestației, cu privire la sumele pentru care statul s-a constituit parte civilă.”*

15. Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală a fost abrogată prin art. 354 lit. a) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 547 din 23 iulie 2015, iar art. 26 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 a fost modificat, însă, având în vedere Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea urmează a analiza dispozițiile criticate, astfel cum acestea produc efecte juridice în cauza de față.

16. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, ale art. 23 cu privire la libertatea individuală, art. 52 privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică și ale art. 53 referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. De asemenea sunt menționate prevederile art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile criticate au mai format obiectul controlului de constituționalitate, în raport cu critici și prevederi constituționale similare, sens în care sunt Decizia nr. 787 din 5 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 297 din 3 aprilie 2018, Decizia nr. 271 din 27 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 665 din 11 august 2017, Decizia nr. 401 din 15 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 28 din 10 ianuarie 2017, Decizia nr. 56 din 12 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 204 din 10 aprilie 2013, Decizia nr. 189 din 2 martie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 241 din 15 aprilie 2010, sau Decizia nr. 1.237 din 18 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 841 din 15 decembrie 2008, prin care a statuat în sensul constituționalității reglementării criticate și a subliniat că textul în discuție din Codul de procedură fiscală reglementează proceduri de recurs administrativ, prin care se lasă posibilitatea organelor care au emis actele administrative atacate sau organelor superioare acestora de a reveni asupra măsurilor luate.

18. În ceea ce privește sesizarea organelor de urmărire penală, prevăzute la art. 108 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003, Curtea, în contextul analizei prevederilor referitoare la colaborarea cu organele de urmărire penală, a arătat că, având în vedere competențele acestor organe de specialitate, legiuitorul a instituit modalitățile de colaborare ale acestora cu organele de urmărire penală. Astfel, pe de-o parte, s-a instituit obligația organului fiscal de a sesiza organul de urmărire penală, în cazul în care, în activitatea lor, descoperă indicii privind săvârșirea unei infracțiuni, iar, pe de altă parte, simetric, se reglementează posibilitatea obținerii de către organele de urmărire penală a concursului organelor fiscale, la inițiativa celor dintâi în cadrul urmăririi penale (Decizia nr. 654 din 17 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 205 din 7 martie 2018, paragraful 47).

19. De asemenea, referitor la instituția procesuală a suspendării facultative a soluționării cauzei în cadrul procedurii administrative prealabile instituite în titlul IX al Codului de procedură fiscală din 2003, Curtea s-a pronunțat în sensul

constituționalității acesteia. Astfel, prin Decizia nr. 95 din 1 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 320 din 10 mai 2011, sau Decizia nr. 271 din 27 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 665 din 11 august 2017, paragraful 13, Curtea a reținut că adoptarea acestei măsuri este condiționată de înrăurirea hotărâtoare pe care o are constatarea de către organele competente a elementelor constitutive ale unei infracțiuni asupra soluției ce urmează să fie dată în procedura administrativă. Or, într-o atare situație, este firesc ca procedura administrativă privind soluționarea contestației formulate împotriva actelor administrative fiscale să fie suspendată fie până la încetarea motivului care a determinat suspendarea, fie până la un termen stabilit de organul fiscal competent prin decizia de suspendare. În momentul încetării motivului care a determinat suspendarea sau, după caz, la expirarea termenului stabilit de organul de soluționare competent, indiferent dacă motivul care a determinat suspendarea a încetat ori nu, procedura administrativă este reluată, fiind emisă o decizie privind soluționarea contestației.

20. Art. 214 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală se referă, așadar, la procedura de soluționare a contestației pe cale administrativă, și nu la cea jurisdicțională, a cărei desfășurare nu este împiedicată sau condiționată de existența celei dintâi, pentru ca accesul liber la justiție să fie încălcat. Totodată, cazul de suspendare a procedurii de soluționare a contestației pe cale administrativă, reglementat de art. 214 alin. (1) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, se referă la o situație de excepție, aceea în care organul care a efectuat activitatea de control fiscal sesizează organele de urmărire penală în urma depistării indiciilor asupra săvârșirii unei infracțiuni a cărei constatare ar avea o înrăurire hotărâtoare asupra soluției ce urmează a fi pronunțată în procedura administrativă.

21. În ceea ce privește hotărârea definitivă a instanței penale prin care se soluționează acțiunea civilă, aceasta este opozabilă organelor fiscale competente pentru soluționarea contestației, cu privire la sumele pentru care statul s-a constituit parte civilă. În plus, decizia de suspendare este motivată, iar suspendarea poate fi solicitată o singură dată pe parcursul desfășurării procedurii administrative (în acest sens, a se vedea și Decizia nr. 1.237 din 18 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 841 din 15 decembrie 2008). Prin urmare, Curtea a constatat că reglementarea dedusă controlului este în deplină concordanță cu dispozițiile art. 21 din Legea fundamentală.

22. Totodată, în jurisprudența sa în această materie, spre exemplu Decizia nr. 787 din 5 decembrie 2017, paragraful 19, Curtea a reținut că, potrivit art. 205 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, contestația este o cale administrativă de atac și nu înlătură dreptul la acțiune al celui care se consideră lezată în drepturile sale printr-un act administrativ fiscal sau prin lipsa acestuia. Astfel, chiar dacă decizia sau, după caz, dispoziția pronunțată de organul fiscal competent al cărui act administrativ fiscal este atacat are caracter definitiv în sistemul căilor administrative de atac, dreptul la acțiune în instanță al contribuabilului nu este abolit, fiind chiar reconfirmat și de art. 215 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală în ceea ce privește suspendarea executării actului administrativ fiscal. De altfel, Curtea constată că prin Decizia nr. 214 din 31 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 338 din 18 mai 2015, paragraful 20, a reținut că împotriva deciziei organului fiscal competent de suspendare a soluționării contestației contestatorul se poate adresa instanței de contencios administrativ. De asemenea,

Curtea a arătat că nu se poate susține existența unei înrădăriri a dreptului de acces liber la justiție, textul de lege menționat oferindu-i contestatorului posibilitatea de a supune controlului instanței judecătorești inclusiv decizia de suspendare a soluționării contestației pe cale administrativă (a se vedea Decizia nr. 617 din 6 mai 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 390 din 14 iunie 2010, Decizia nr. 271 din 27 aprilie 2017, precitată, paragraful 19).

23. Analizând și practica judiciară, Curtea observă că prin aceasta, pe de o parte, instanțele de judecată dispun soluționarea contestațiilor administrative formulate împotriva deciziilor de impunere, chiar dacă există formulate plângeri penale în temeiul Codului de procedură fiscală, constatând nelegalitatea soluției de suspendare a procedurii de soluționare a contestației, și, pe de altă parte, spre exemplu, Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal a reținut că instanța de contencios administrativ investită cu controlul de legalitate asupra deciziei de suspendare a contestației, emisă în temeiul art. 214 alin. (1) lit. a) Codul de procedură fiscală, poate evalua măsura administrativă inclusiv în ceea ce privește exercitarea dreptului de apreciere al autorității fiscale prin raportare la definiția excesului de putere, cuprinsă în art. 2 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 554/2004, a proporționalității și a celorlalte exigențe ale dreptului la o bună administrare pentru că, în caz contrar, s-ar accepta incidența art. 214 alin. (1) lit. a) Codul de procedură fiscală în cazul oricărui demers formal de sesizare a organelor penale, cu consecința amânării nepermise a soluției în procedura administrativă (Decizia nr. 1.892 din 10 aprilie 2014, pronunțată în recurs de Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție, având ca obiect, printre altele, anulare decizie de suspendare a procedurii de soluționare a contestației administrative).

24. Prin urmare, față de cele mai sus prezentate, interpretarea și aplicarea prevederilor criticate în corelație cu prevederile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1154 din 7 decembrie 2004, asigură respectarea principiilor și prevederilor constituționale și convenționale invocate în susținerea excepției de neconstituționalitate.

25. În legătură cu invocarea încălcării art. 23 din Constituție, Curtea a reținut că prezumția de nevinovăție cu privire la care statuează acest text constituțional este proprie doar procesului penal, neavând nicio legătură cu cauzele de natură civilă, comercială, fiscală sau de contencios administrativ. Prezumția de nevinovăție este reglementată în legătură cu libertatea individuală a persoanei privind reținerea, arestarea și soluționarea procesului penal, până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că art. 23 alin. (11) din Legea fundamentală consacră prezumția de nevinovăție, dar exclusiv pentru ipoteza răspunderii penale. Această concluzie rezultă nu numai din termenii reglementării constituționale, făcându-se referire explicită la „hotărârea judecătorească de condamnare”, ci și din economia reglementărilor, prevederile art. 23 alin. (11) din Constituție fiind înscrise în cuprinsul dispozițiilor cu privire la „libertatea individuală” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1.368 din 26 octombrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 33 din 13 ianuarie 2011).

26. Cu privire la prevederile art. 53 din Constituție, având în vedere faptul că nu s-a constatat restrângerea unui drept fundamental, Curtea reține că acestea nu au incidență în cauză. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, spre exemplu Decizia nr. 53 din 12 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 155 din 22 martie 2013, invocarea prevederilor constituționale referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți nu poate fi reținută

dacă nu s-a constatat încălcarea vreunei prevederi constituționale care consacră drepturi sau libertăți fundamentale, astfel cum sunt prevăzute în capitolul II — Drepturile și libertățile fundamentale din titlul II — *Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale* — din Constituție. De asemenea, în acest context, nu au incidență în cauză nici prevederile art. 52 din Constituție cu privire la dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.

27. În ceea ce privește susținerea autoarelor excepției de neconstituționalitate, potrivit căreia organele abilitate cu aplicarea legii impun discreționar suspendarea unei proceduri administrative, Curtea reiterează faptul că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor criticate are înrăurire art. 12 din Codul de procedură fiscală — *Buna-credință* —, în virtutea căruia relațiile dintre contribuabili și organele fiscale trebuie să fie fundamentate pe bună-credință, în scopul realizării cerințelor legii.

28. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi¹,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Murfatlar România — S.A. din Murfatlar în Dosarul nr. 251/36/2015 al Curții de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și de Societatea Mihcrin Metal — S.A. din Drăgășani în Dosarul nr. 1.137/46/2016 al Curții de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 108, precum și ale art. 214 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și Curții de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 22 ianuarie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,

Ionita Cochintu

¹ A se vedea opinia separată la Decizia nr. 401 din 15 iunie 2016.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 223887